

Το ενδιαφέρον στοιχείο στην υπόθεση αυτή, όπως καταγράφεται στις τρεις σχετικές εγγραφές, είναι ότι μια συμπεριφορά καταδικαστέα μόνον ηθικά, όχι νομικά, αντιμετωπίζεται με τον κοινωνικό έλεγχο από την ομάδα. Αυτός υλοποιείται με τη νομική μορφή ενός οιονεί δικαστικού συμβιβασμού –στην ουσία ενός συνυποσχετικού–, που μπορεί να επιφέρει έννομα αποτελέσματα.

1. Τις διατάξεις των δεσπισμάτων. Βλ. αν. εγγρ. 55 σημ. 1.
2. Βλ. ΕΚΣ, σ. 221 (β'), και αν., Μέρος Γ', εγγρ. 12.
3. Για τον Καπετάνο της Εξωτέρας βλ. ΕΚΣ, σσ. 133-135.
4. Πρβλ. Θ. 26(1690) § 3 (ό.π., σσ. 298-299) σύμφωνα με το οποίο, αν ο προσβλητικός χαρακτηρισμός αποδειχθεί αληθής, τιμωρείται το δύμα και όχι ο δράστης της προσβολής.

57

1763/VI/19(7), 21
χ. Θωμά Βελλερά

978/φφ 27v-28r
σχ. 48, 51, 53, 54

Απόφαση οριστική. Αναπομπή της υποδέσεως από το δευτεροβάθμιο τρανσυλθανικό δικαστήριο. Δικαστικός συμβιβασμός. Εγκυρότητα χρεωστικής ομολογίας. Ανανέωση χρέους. Αδέτηση όρων συμβιβασμού. Προσωποκράτηση για μη εξόφληση χρεωστικής ομολογίας.

// *Ιουνίου 21¹.*

²/ Γράφομεν[χ.Ι. Αδάμη] (εἰς) ἔνδειξιν πάντων τῶν ὑποκάτωθεν γεγραμμένων
³/ τὸ πῶς ταῖς προάλλαις (εἰς) ταῖς 7² τοῦ τρέχοντος ἐπαρῶρησιάσθησαν
πάλ[ι] ⁴/ κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ τεξερ|αου<ρα>ριάτου διὰ τὸν ἀπ(ει)θὴν
Κυρίτζην μὲ τὸν ⁵/ κὺρ Γιαννάκιν καὶ ἀποφασίσθ(ει) ἡ κρίσις ἢ διὰ
νὰ τὰ πλερόν(ει) τὰ ἄς⁶/πρα τοῦ χρέους του ἢ μὲ τὰ ὀκτὼ ἡμέραις νὰ
φυλακόνεται<.> καὶ διαβά⁷/ζοντὰς το[ν] τὸ ντελι<μ>περάτο, ἔμπροσθεν
τοῦ Κυρήτζη καὶ τοῦ προκ<ουρ>άτουρά του καὶ τοῦ ⁸/ σιογοροῦ του τοῦ
Στεφάνου καὶ βλέπωντας ὅτι δὲν τρέχ(ει) ἡ ὑπόδεσις κατὰ ⁹/ τὴν δελησὶν
του ἐπαρασταθῆκαν καὶ ἀγαπήθησαν ἔμπροσθεν μας δίδων¹⁰/τας ὁμολογίαν
πῶς πλέον παράν(ου) καὶ (εἰς) τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ἔχη νὰ ἀν¹¹/τιλογ(εἶ)ται
μόνον νὰ κρατ(εἶ)ται κατὰ τὴν ὁμολογίαν του καὶ ἔτζη ὑπογρά¹²/φθηκεν
αὐτὸς του καὶ ὁ προκ<ουρ>ατωρὰς του καὶ ὁ σιογορός του καὶ ἔμ(ει)νεν
μόνον ¹³/ διὰ νὰ βάλει τὴν βοῦλαν του καὶ μὴν ἔχωντάς τιν σιμὰ του {τὴν}
ἐζήτησεν διὰ ¹⁴/ νὰ πιγένῃ ἕως εἰς τὸ σπήτι του καὶ ἔτζη τοῦ ἐδόθ(ει)<.> ὅμως

ἐβγένωντας¹⁵ / ἀπὸ τὸ κριτήριον δὲν ἤξευραμ(εν) τί λογῆς γνώμη φορ(εῖ) καὶ (εἰ)ς ὅλα¹⁶ / τὰ ὅσα ἔκαμεν καὶ ἔστρεξεν ἔμπροσθεν τοῦ κριτηρίου(ου) ὅλα τὰ ἀδέτησεν<.>¹⁷ / καὶ ἀκούωντάς το καὶ ἡμ(εῖ)ς πολλὰ μᾶς ἐκακοφάν(ει) διὰ νὰ τρακτάρ(ει) τὸ κρι¹⁸/τήριον καὶ ὅλουνοὺς μας εἰς τὸ οὐδὲν, καὶ κράζωντάς τον πάλιν σήμερον καὶ ζητῶντας¹⁹ / του τὴν ὁμολογίαν ὅπου ἔκαμεν ἔμπροσθέν μας νὰ τὴν παρῶρησιάσ(ει) αὐ²⁰/τὸς πρῶτον ἐπροφασίσθ(ει) πῶς δὲν τὴν ἔχ(ει) σιμὰ του καὶ ἐπαρακάλησεν²¹ / διὰ νὰ πηγένη νὰ τὴν φέρη ὅτι τὴν ἔχ(ει) (εἰ)ς τὸ σπήτι του. ἐπηγενάμενος<.>²² / ἐκάδομέσθ(ει) ὅλοιμας καὶ τὸν ἀκαρτεροῦμεν διό ὥρας<.> καὶ στέλνωντας²³ / πάλιν ἄνθρωπον νὰ ἐλθῇ, μεταβίας ἦλθεν καὶ ροτῶντας τον διὰ τὴν²⁴ / ἄργητὰν του ἄρχησεν νὰ λέγ(ει) ἄλλα λόγια, πῶς τὴν ἔδοσεν διὰ νὰ τὴν²⁵ / ξεγράψουν λατίνα καὶ δὲν εὐρίσκ(ει) τὸν ἄνθρωπον ὅπου τοῦ τὴν ἔδοσεν καὶ²⁶ / βλέπωντας τὰ ψέματά του ὅπου ἀλέως δὲν ἠμποροῦμ(εν) νὰ τὰ (εἰ)ποῦμ(εν)²⁷ / ἄρχισάμ(εν) νὰ τὸν ὀνιδοῦμ(εν) εἰς ταῖς κακαῖς του πράξ(ει)ς ὅπου δὲν π(εῖ)θεται²⁸ / καὶ δὲν κρατ(εῖ) ταῖς ὑπογραφαῖς του καὶ τὰ ταξήματά του. αὐτὸς κατὰ τὸ²⁹ / συνηθισμένον του ναράβι ἔφυγεν ἀπὸ τὸ κριτήριον λέγωντας τὸ πῶς³⁰ / παράν(ου) δὲν θέλ(ει) ἐλθῇ εἰς τὸ κριτήριον<.> καὶ οὕτως μὴν ἡ<μ>πορῶντας πλέον³¹ / τί νὰ κάμωμεν δίδωμεν ὅλην τὴν ἄδ(ει)αν τοῦ κῦρ Γιαννάκη διὰ νὰ τόν // τραβᾷ καὶ νὰ τὸν φυλακόν(ει), ἐπ(ει)δήτης καὶ παράν(ου) (εἶ)ναι καὶ ἐντροπὴ² / μας καὶ ἄδικον διὰ νὰ μὴν δικαιώσωμεν τὸν Γιαννάκην Τζίνγγου³ / ὅπου ἕως τώρα ὑπὲρ ταῖς δέκα φοραῖς ἐσυναδροίσθημεν διὰ αὐ⁴/τὴν τὴν ὑπόδεσιν. καὶ οὕτως ἔγινεν καὶ ἔστω.

⁵⁻⁷/ Μανικάτης· σαφραν(ος) νῦν· προεστ(ός) mr, Ἰωάν(νης) ἀδάμη, πέτκ(ος) πέτρ(ου) [χ.γρ.], Γιάννης μαυρουδῇ [χ. Ι. Αδάμη], θωμᾶς βελλερᾶς mr, ανδρεας γηωργη(ου).

στ. 2-6 Το Θησαυροφυλάκιο ανέπεμψε την υπόθεση στο Κριτήριο, το οποίο επαναλαμβάνει την προηγούμενη απόφασή του (εγγρ. 53).

στ. 7 Ανάγνωση της αποφάσεως στους διαδίκους (έκδοση και δημοσίευση).

στ. 8-12 Συμβιβασμός δανειστή και οφειλέτη ενώπιον του Κριτηρίου. Ανανέωση του χρέους από τον οφειλέτη με χρεωστική ομολογία, την οποία προσυπογράφουν ο δικηγόρος και ο γαμπρός του, ο τελευταίος προφανώς ως εγγυητής.

στ. 13-14 Η χρεωστική ομολογία πρέπει να φέρει υποχρεωτικά τη σφραγίδα του οφειλέτη για να είναι έγκυρη.

στ. 15-25 Ουσιώδης όρος του συμβιβασμού ήταν, πιθανόν, η παροχή στον δανειστή έγκυρης ομολογίας. Η μη σφράγισή της, με διάφορες προφάσεις, συνιστούσε δολία παραβίαση των όρων του συμβιβασμού.

στ. 31-4[φ 28r] Το Κριτήριο, θεωρώντας ότι εξήντηλησε όλους τους τρόπους για να είναι έγκυρος ο συμβιβασμός, επιτρέπει στον δανειστή να

κινήσει τη διαδικασία προσωποκρατήσεως («δίδωμεν... ἄδειαν διὰ νὰ τὸν τραβᾷ»). Ως αιτιολογία για την επιβολή αυτού του εξευτελιστικού για τουςπραματευτές μέσου εκτελέσεως, το Κριτήριο προβάλλει τη στρεψοδικία του εναγομένου, την οποία εξομοιώνει με αδικία.

Από την εγγραφή αυτή συνάγεται α) ότι ο δικαστικός συμβιβασμός μπορούσε να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, ακόμη και μετά την έκδοση της αποφάσεως· β) ότι, εάν δεν ολοκληρωθεί ο συμβιβασμός, δεν περατώνεται η δίκη και επανέρχεται σε ισχύ η απόφαση που είχε εκδώσει το Κριτήριο προηγουμένως (στ. 5-6).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Κριτήριο παραβλέπει τον εμπαιγμό και την περιφρόνηση που έχει υποστεί από τον ένα διάδικο και δεν επιβάλλει τις ποινές που προβλέπονται στα δεσπίσματα για παρόμοια συμπεριφορά³. Ίσως επειδή τα μέλη του Κριτηρίου γνώριζαν ότι, λόγω του δύστροπου χαρακτήρα του⁴, οι ποινές δεν θα είχαν αποτέλεσμα. Από την άλλη μεριά, η αποβολή του από την Κ, ως ύστατο μέτρο, δεν την συνέφερε, διότι αυτός συμμετείχε με σημαντική εισφορά στους φόρους που κατέβαλλε η Κ στο αυτοκρατορικό ταμείο.

1. Κατά το νέο ημερολόγιο.
2. Κατά το παλαιό ημερολόγιο, δηλ. στις 19 κατά το νέο (βλ. και εγγρ. 53, 54). Η απόφαση του Θησαυροφυλακίου πρέπει να εκδόθηκε εντός μιας ημέρας, προφανώς επειδή επρόκειτο για ληξιπρόθεσμη και εκκαθαρισμένη απαίτηση.
3. Θ. 5(1639), 14(1651), 26(1690) § 2 εδ. α' - γ' (ΕΚΣ, σσ. 270, 278, 298), που προβλέπουν ποινές τάξεως από 1 μέχρι 12 F
4. Ο Κυρίτζης Χατζή Τύχου αποκαλείται και Καλοκυρίτζης, μάλλον κατ' ευφημισμόν.

58

1763/IX/18

978/φ 28r

χ. Ιωάννη Αδάμη

Απόφαση οριστική. Παρακαταθήκη ή παραγγελία. Αποζημίωση. Εξύβριση μεταξύ διαδίκων στο Κριτήριο. Αναβολή συζητήσεως αυτοφώρου.

⁸/ Έν μηνί σεπτεμβρίῳ 18. <1 >763.

⁹/ Ἠδὲ ἄλλῃ πολυλογίᾳ, ὅσον διὰ τὸ ἀνεμιστήρι ¹⁰/ τοῦ κὺρ Γιαννάκη, ὅπου τὸ ἐφόρεσε μὲ λάθος ¹¹/ ἡ κόρη τοῦ μπασιὰ Μιχάλη Ἀρναούτη, νὰ ἔχη ὁ ¹²/ κὺρ Μιχάλης μετὰ ἑξῆ βδομάδες νὰ πλερώνῃ ¹³/ τοῦ κὺρ Γιαννάκη
4. φλουριά¹ σωστά, οὕτως ἐκρίθη ¹⁴/ εὖλογον, καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν·